

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/139/2016
Identifikačné číslo spisu: 7708209645
Dátum vydania rozhodnutia: 16.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7708209645.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ I.. T. U., bývajúceho v U. XXXB a 2/ F. U., bývajúcej tamtiež, obaja právne zastúpení Mgr. Petrom Belicom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dunajská 4, proti žalovanému Š. N., bývajúcemu v U.K. XXX, zastúpenému JUDr. Petrom Folprechtem, advokátom so sídlom v Prahe 5, Nádražní 344/23, adresa pre doručovanie JUDr. Želmíra Várjassyová, Michalovce, kpt. Nálepku 20, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde v Michalovciach pod sp. zn. 9 C 96/2008, o dovolaní žalovaného a Silvie Ferencovej, bývajúcej v Pozdišovciach 216, proti uzneseniam Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 2014 sp. zn. 2 Co 19/2014 a z 19. marca 2015 sp. zn. 9 Co 171/2015, takto

rozhodol:

I. Dovolania o d m i e t a.

II. Žalobcovia 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 31. októbra 2013 č. k. 9 C 96/2008-295 nepripustil zastupovanie žalovaného Š. N. a jeho manželky P. N., bytom U. I.. T.Í. U. a občianskym združením HABEAS CORPUS, činnosť humanitárna, sociálna, monitoring, analýzy, P.O. BOX 21, Praha 98. Vychádzal z toho, že dňa 17. mája 2012 bola do spisu založená plná moc zo dňa 17. apríla 2012, ktorou žalovaný po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky poveril fyzickú osobu I.. T. U., bytom Č. XXX, Č.Á. D. k úkonom vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C 96/2008 Okresného súdu Michalovce. Následne bola do spisu založená ďalšia plná moc zo dňa 8. augusta 2013 pre právnickú osobu občianske združenie HABEAS CORPUS, so sídlom Jamská 355/16, Praha 9 na zastupovanie žalovaného Š. N.. Súd prvej inštancie vychádzajúc z § 24 a § 26 ods. 4, 5 O.s.p. mal za to, že ak účastník si zvolí ďalšieho zástupcu, musí preukázať, že právne zastúpenie predchádzajúceho zástupcu zaniklo, ak nejde o advokáta. Účastníka môže v konaní zastupovať aj právnická osoba, ktorá je založená na účel výkonu advokácie podľa osobitného zákona. Okresný súd z pripojeného výpisu zo živnostenského registra zistil, že I.. T. U. vystupuje ako štatutárny orgán, je člen v Občianskom združení CANCER, Vlastislav CZ, v spoločnosti ASTRAIOS 2012, Jandova 10/3, Praha - Výsočany, Arromanches CZ F 2012, Petrovice 19, Osek, pričom ani jedna z týchto spoločností nemá v predmete

podnikania poskytovaním právnych služieb. Pokiaľ ide o zastupovanie žalovaného ako fyzická osoba I. T. U., súd prvej inštancie mal za to, že s poukazom na § 27 ods. 1, 2 O.s.p. nemôže pripustiť žalovaného zastupovať vzhľadom na jeho nekvalifikovanosť. Poukázal pritom na podanie splnomocnenca predložené do spisu na č. 1. 209, 238 a 267, keď jedným podaním sa domáha odvolania proti rozsudku Okresného súdu v Michalovciach vo veci sp. zn. 9 C 96/2008 podaným za sťažovateľku P. N., ďalej sa domáha tým istým podaním oprávneného prostriedku podľa článku 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 379/2009, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Michalovce potvrdený, a ďalej sa tým istým podaním domáha obnovy konania vo veci 9 C 96/2008 podľa § 228 písm. a/, b/, c/ O.s.p., pričom súčasne žiada, aby Okresná prokuratúra v Michalovciach podala návrh na začatie konania podľa § 35 ods. 2 písm. h/ O.s.p. v prospech sťažovateľky P. N., prípadne účastníka konania Š. N.. Ďalej navrhuje, aby príslušný súd zrušil vyššie citované rozsudky Krajského súdu v Košiciach a aby príslušný súd povolil obnovu konania vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C 96/2008 Okresného súdu Michalovce. K podaniu pripojil plnú moc na zastupovanie P. N. zo dňa 28. mája 2013. Po poučení zo strany súdu v zmysle § 5 O.s.p., aby ozrejmil o aký opravný prostriedok ide v predmetnej veci a čoho sa týmto podaním domáha, I. T. U. oznámil (č. l. 238 spisu), že sa domáha, aby boli súčasne začaté všetky konania a to o odvolaní proti rozsudku, o zrušení rozsudku, o obnove konania, pričom jeho klienti trvajú na uvedenom podaní s tým, že tento prípad zaslali aj Okresnej prokuratúre v Michalovciach na šetrenie. Vzhľadom k týmto skutočnostiam okresný súd dospel k záveru, že zástupca, ktorý chce zastupovať žalovaného a P. N. v konaní, nie je spôsobilý na riadne zastupovanie. Žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2/ Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 27. novembra 2014 sp. zn. 2 Co 19/2014 potvrdil uznesenie v napadnutej časti vo výroku, ktorým súd prvej inštancie nepripustil, aby Š. N. a P. N. zastupoval I. T. U. a občianske združenie Habeas corpus, činnosť humanitárna, sociálna, monitoring, analýzy P. O. BOX 21, Praha 98, keď dospel k záveru, že tento vo veci rozhodol vecne správne a plne sa stotožnil s jeho závermi. Pokiaľ ide o I. T. U., tento ako fyzická osoba nemá dostatok spôsobilosti na riadne zastupovanie, navyše nespĺňa ani podmienku mať právnické vzdelanie. Pokiaľ ide o právnickú osobu občianske združenie HABEAS CORPUS, o.z. súd prvej inštancie správne zistil, že toto nemá v predmete svojej činnosti poskytovaním právnych služieb, pričom s poukazom na § 26 ods. 4, 5 O.s.p., právne služby môže poskytovať iba právnická organizácia založená podľa osobitného zákona na účel výkonu advokácie, alebo iná právnická osoba, ak to ustanoví osobitný zákon (§ 26 ods. 1, 2 O.s.p.). Pokiaľ ide o zastupovanie manželky žalovaného P. N., táto nie je účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde v Michalovciach pod sp. zn. 9 C 96/2008, a preto ani neprichádzalo do úvahy, aby ju ktokoľvek v tomto konaní zastupoval.

3/ Okresný súd v Michalovciach rozsudkom z 23. septembra 2009 č. k. 9 C 96/2008-118 určil, že žalobcovia v 1/, 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX kat. úz. U., Obec U., okres L.e ako parcela č. 380 zastavané plochy a nádvoría s výmerou 626 m², č. 381 záhrady s výmerou 463 m², ako aj rodinný dom súpisné číslo XXX, stojací na parcele č. 380 a to v podiele 1/1 k celku s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku osobitným rozhodnutím. Podaním, ktoré bolo doručené Okresnému súde v Michalovciach dňa 16. februára 2015 (č. l. 401 až 408 spisu) sťažovateľka P. N. - manželka žalovaného Š.A. N. podala proti rozsudku zo dňa 23. septembra 2009 odvolanie s návrhom na pokračovanie v konaní a súčasne podala aj návrh na obnovu konania. Namietala, že vadným postupom súdu došlo u P. N. k znemožneniu jej účasti na konaní a tým porušeniu jej ústavných práv a medzinárodných dohôd a ľudských právach. Uviedla, že súčasne dala podnet na okresnú prokuratúru na konanie o vyslovenie neplatnosti prevodu predmetných nehnuteľností na I. T. U. a F. U.. Uviedla, že o dôvodoch obnovy sa dozvedela dňa 28. mája 2013, preto lehoty sú zachované.

4/ Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 19. marca 2015 sp. zn. 9 Co 171/2015 odvolanie P. N. odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. z dôvodu, že bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený. Z celého konania vyplýva, že P. N. nebola v tomto konaní účastníčkou, keďže žalobca ju ako účastníčku konania neoznačil, a preto nebola osobou oprávnenou na podanie odvolania. O trovách

odvolacieho konania odvolací súd v danom prípade nerozhodoval, keďže v odvolacom konaní účastníkom žiadne preukázateľne nevznikli.

5/ Proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 2014 sp. zn. 2 Co 19/2014 podali dovolanie žalovaný a P. N., ako aj Habeas Corpus, o.z., ktorý sa označil ako vedľajší účastník na strane žalovaných 1/, 2/ ktoré odôvodnili § 237 písm. e/ a f/ O.s.p., § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. a článkom 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv. Namietajú, že súdy vôbec neriešili otázku účastníkov konania podľa § 90 O.s.p. na strane žalovaných, hoci riešenie tejto otázky je nevyhnutnou podmienkou konania podľa § 103 O.s.p. Kúpnu zmluvou z 2. augusta 2001 nadobudli predmetné nehnuteľnosti Š. N. a P. N. do BSM a to zo zákona, pričom súdy mali túto otázku skúmať. Vádnym postupom súdov tak došlo u P. N. ku znemožneniu jej účasti na konaní. Ďalej namietali, že súd v napadnutom rozhodnutí vylúčil z konania nesprávne označený subjekt Habeas Corpus, o.z. a nevykonal včas všetky navrhnuté dôkazy, v dôsledku čoho je rozhodnutie zaťažené inou vadou. Vstup Habeas Corpus, o.z. do konania bol nevyhnutný, keďže súdy doposiaľ nevyriešili otázku účastenstva opomenutej účastníčky, pričom táto organizácia je medzinárodne orientovaná. Poukázal tiež na judikatúru Najvyššieho súdu ČSSR a Najvyššieho súdu ČR. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť.

6/ Proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 19. marca 2015 sp. zn. 9 Co 171/2015 podali dovolanie žalovaný a P. N. z rovnakých dôvodov, ako je uvedené vyššie v bode 5/ tohto uznesenia, a napadnuté uznesenie navrhli zrušiť.

7/ Žalobcovia navrhli obe dovolania ako nedôvodné odmietnuť alebo zamietnuť.

8/ Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolania podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutých rozhodnutí a konaní, ktoré im predchádzalo.

9/ Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10/ V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal. Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

11/ V danom prípade sú dovolaniami napadnuté uznesenia. Dovolaná ale nesmerujú proti uzneseniam so znakmi niektorého z uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolaná žalovaného teda v zmysle § 239 O.s.p. nevyvolali účinky, ktoré by podľa právneho stavu ku dňu podania dovolaní umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

12/ Dovolaná žalovaného by boli prípustné iba vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

13/ Žalovaný v dovolaniach namieta, že postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), pani P. N. najmä tým, že na základe kúpnej zmluvy z 2. augusta 2001 nadobudli predmetné nehnuteľnosti žalovaný a P. N. do BSM a to zo zákona, pričom súdy mali túto otázku

skúmať. Namietal teda dôvod dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p., že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný. Ďalej namietal, že súdy vylúčili z konania subjekt Habeas Corpus, o.z. a jeho povereného konateľa I.. T.Ř. U..

14/ Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv strany konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu procesné práva. Podľa § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

15/ Pokiaľ ide o namietanú skutočnosť, že súdy nekonali s pani P. N., bolo tomu tak z dôvodu, že táto nebola účastníčkou tohto konania, a preto nemohlo dôjsť k dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd preto správne odvolanie P. N. proti rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie P. N., ktorá bola zastúpená advokátom, toto odmietol podľa § 447 písm. b/ C.s.p., keďže bolo podané neoprávnenou osobou.

16/ Pokiaľ žalovaný namietal, že so P. N. súdy mali konať z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti nadobudli spolu do BSM (§ 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p.), mohlo by ísť o dôvod dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a to, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, avšak v takomto prípade by dovolanie nebolo prípustné podľa § 239 O.s.p. (pozri bod 11 vyššie). Právnym posúdením je činnosť súdu. pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ale samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012 a ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

17/ Z obsahu dovolania možno tiež dôvodit', že dovolateľ za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj nevykonanie všetkých ním navrhovaných dôkazov oboma súdmi a nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov. Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci. ktorej sa návrh týka v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. prípustné (R 125/1999). Nevykonaním dovolateľom navrhnutého dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom.

18/ Pokiaľ ide o dôvod dovolania proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým súd prvej inštancie nepripustil, aby žalovaného a P. N. zastupoval I.. T. U. a Habeas Corpus, o.z., dovolací súd zo

spisu zistil, že v dovolacom konaní I. T. U. ani Habeas Corpus, o.z. nie sú zastúpení advokátom a ani nemajú, alebo ich zamestnanec, právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p., druhá veta). Totiž plnú moc pre advokáta JUDr. Petra Folprechta pre toto konanie udelili len žalovaný (č. l. 373 spisu) a P. N. (č. l. 430 spisu). Naviac uvedené subjekty za vedľajších účastníkov konania na strane žalovaného označil advokát JUDr. Petr Folprecht až v rámci dovolacieho konania, teda účastníkmi konania neboli. Z týchto dôvodov preto dovolací súd dovolania uvedených osôb (I. T. U. a Habeas Corpus, o.z.) pre nesplnenie podmienok podania dovolania podľa § 447 ods. e/ C.s.p. odmietol. (pokiaľ ide o P. N., odkaz na bod 15/ tohto rozhodnutia).

19/ Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolania žalovaného proti uzneseniam odvolacieho súdu nie sú prípustné podľa § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia žalovaným namietaných procesných vád (§ 237 ods. 1 písm. e/ a f/ O.s.p.) a nevyšli najavo ani ďalšie procesné vady vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolania žalovaného, ako dovolania smerujúce proti uzneseniam, proti ktorým nie sú prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

20/ Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcov 1/, 2/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

21/ Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.